

“İşyeri hekimliği yapacak hekimlerden döner sermaye ek ödemesi almadıklarına dair resmi yazı istenmesi”

YASAL BİR DAYANAKTAN YOKSUNDUR VE ANAYASA MAHKEMESİNİN İHLALİ NİTELİĞİNDEDİR.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasında **“İşyeri hekimlerinin dikkatine”** başlığı ile bir açıklama yayımlandı.¹ Yazıda;

1- “SGK Hekim Yetkisi” olarak adlandırılan işçilere birinci basamak tedavi hizmeti sunulması yetkisinin verilmesinde, tabip odası onayının aranmayacağı belirtilmektedir.

Yazıda son hukuki düzenlemeler sıralanmakta ve 20.05.2009 tarih ve 2009/71 sayılı Türk Tabipleri Birliği onayını isteyen Genelge'nin yürürlükten kaldırıldığı belirtilerek, yanı sıra “hekim yetkisi” (SGK adına 2 güne kadar istirahat ve ilaç yazma yetkisi) almak için başvuran hekimlerden istenen belgeler sıralanmaktadır.

İstenen belgeler arasında ilgili meslek kuruluşundan alınması gereken çalışma onayı YİNE bulunmamaktadır. Tabip Odasından çalışma onayı alınmasının zorunlu olduğuna ilişkin yazı, web sitesinin güncel hukuk sayfalarında yer almaktadır.²

Bu nedenle kısaca belirtelim ki; Tabip Odasının yetkisini yok sayan düzenlemeler, son yıllarda 3 kez daha yapılmış ve her seferinde Danıştay tarafından hukuka aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Çünkü bu yetkinin dayanağı herhangi bir Genelge değil, yargı kararlarında da işaret edildiği gibi, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Yasası'nın 5. maddesidir. Dolayısıyla ilgili yazıda ifade edildiğinin aksine, herhangi bir “Genelge'nin veya Yönetmeliğin yürürlükten kaldırılması”, meslek örgütünün bu onay yetkisini ortadan kaldırmaz.

2- Kamu kurumlarında çalışan tabiplerden; sadece döner sermaye ek ödemesi almayanların işyeri hekimliği yapabileceklerine ilişkin şart getirilmiştir.

Yazıda *“Sözleşme yapacak işyeri hekimlerinin yerine getirmesi gereken prosedürler”* başlığı altında, işyeri hekimliği yapmak isteyen hekimlerden istenen belgeler sıralanmıştır. Hekimlerden;

“Mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan işyeri hekimliği yapacak hekimlerin döner sermaye ek ödemesi almadıklarına dair resmi yazı”

istenmekte ve düzenlemenin not kısmında da

“1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun 12-C maddesine göre Kurumlarından döner sermaye ek ödemesi alan hekimler işyeri hekimliği yapamazlar”

¹ <http://www.csgeb.gov.tr/csgebportal/isggm.portal?page=duyuru&id=duyuru12>

² <http://www.istabip.org.tr/index.php/huk/guencel-hukuk/1730-yeri-hekimlerinintpk-daha-oenckei-doememde-olduu-gibi-ve-6023-sayl-tuerk-tabipleri-birlii-yasasnn-5-maddesine-uygun-olarak-meslek-oerguetuenden-calma-onay-almas-zorunludur.html>

denilmektedir.

5947 sayılı "Tam Gün" Yasasından alındığı anlaşılan bu düzenlemenin, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı sonrasında, herhangi bir dayanağı bulunmamaktadır. Bilindiği üzere Tam Gün Yasası olarak adlandırılan 5947 sayılı Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun'un 12. maddesine ikinci ve üçüncü fıkralar eklenmiştir:

"Tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, aşağıdaki **(bentlerden yalnızca birindeki)** (Anayasa Mahkemesinin 15.7.2010 tarih ve 2010/29 E. 2010/90 K. sayılı kararıyla yürürlüğü durdurulup iptal edilmiştir) sağlık kurum ve kuruluşlarında mesleklerini icra edebilir:

a) Kamu kurum ve kuruluşları.

b) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmeli çalışan vakıf üniversiteleri.

c) Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan özel sağlık kurum ve kuruluşları, Sosyal Güvenlik Kurumu ve kamu kurumları ile sözleşmesi bulunmayan vakıf üniversiteleri, serbest meslek icrası.

Tabipler, dış tabipleri ve tıpta uzmanlık mevzuatına göre uzman olanlar, **ikinci fıkranın her bir bendi kapsamında olmak kaydıyla birden fazla sağlık kurum ve kuruluşunda çalışabilir.** Bu maddenin uygulanması bakımından Sosyal Güvenlik Kurumunca branş bazında sözleşme yapılan özel sağlık kurum ve kuruluşları ile vakıf üniversiteleri yalnızca sözleşme yaptıkları branşlarda (b) bendi kapsamında kabul edilir. Mesleğini serbest olarak icra edenler, hizmet bedeli hasta tarafından karşılanmak ve Sosyal Güvenlik Kurumundan talep edilmemek kaydıyla, (b) bendi kapsamında sayılan sağlık kuruluşlarında da hastalarının teşhis ve tedavisini yapabilir. **Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir.** Döner sermayeli sağlık kuruluşları ise kurumsal olarak işyeri hekimliği hizmeti verebilir. Bu maddenin uygulamasına ve işyeri hekimliğine ilişkin esaslar Sağlık Bakanlığınca belirlenir."

Söz konusu düzenleme, hekimlerin sadece bir bent içinde kalarak çalışmasını zorunlu tutmuştu. Anayasa Mahkemesi; hekimlerin sunduğu sağlık hizmetinin yaşam ve sağlık hakkı ile bağını kurarak, çalışma hakkının Yasa'da belirtilen biçimde sınırlandırılmasının yaşam ve sağlık haklarını zedeleyici nitelik taşıyacağını vurgulayarak, "...bentlerden yalnızca birindeki ..." ibaresini iptal etmiş ve belirtilen kısıtlama ortadan kalkmıştır.

Aynı düzenlemenin üçüncü fıkrasında ise mesleğin icrasına yönelik sınırlamanın (genel kuralın) istisnası yer almakta ve "Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler işyeri hekimliği yapabilir." ibaresi yer almaktadır.

Oysa **Anayasa Mahkemesinin birinci fıkradaki sınırlandırmayı yani genel kuralı iptal etmesi sonucunda, istisna düzenlemenin bir anlam ve önemi kalmamış; zaten uygulanabilir bir hüküm olmaktan da çıkmıştır.**

Kaldı ki sürekli olarak elli ve daha fazla işçi çalıştıran, dolayısıyla işyeri hekimliği hizmetini alması gereken 21.961 işyerinde 3.345.243 işçi çalışmaktadır³. **Sözleşmeli statüde olanlar da dahil olmak üzere mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayan tabipler** ise bütün Türkiye’de toplam yaklaşık 1500 kişidir.

Herhangi bir resmi kurumda görevli olmayıp sadece işyeri hekimliği yapanlar ile özel sağlık kurumu ve kuruluşlarındaki çalışmalarının yanı sıra işyeri hekimliği yapanların sayısı da yaklaşık 2000 kişidir.

5947 sayılı Yasada belirtilen 1500 kişinin tamamının işyeri hekimliği belgesine sahip olduğu ve resmi kurumdaki mesailerinden arta kalan zamanda işyeri hekimliği yapmayı istediği varsayılsa bile, resmi kurumlarla bağı olmaksızın işyeri hekimliği yapanlarla birlikte toplam 3500 işyeri hekiminin ülke genelindeki bütün işyerlerine hizmet sunmak bakımından yeterli olmayacakları tartışmasıdır.

Anayasa Mahkemesi kararlarında ortaya konulan değerlendirmelerin yanı sıra, hekimlerin sayısal yetersizliği de ortada iken, işçilerin yaşam ve sağlık hakkı ile doğrudan ilişkili olan işyeri hekimliğinin, resmi kurumda görevli tabiplerden ancak ve sadece mahalli idareler ile kurum tabipliklerinde çalışan ve döner sermaye ek ödemesi almayanların yapabileceğinin kabul edilmesi, haklı, makul ve hukuki değildir.

SONUÇ OLARAK;

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü’nün internet sayfasında yer alan açıklama, burada aktardığımız hukuka aykırılıklar nedeniyle yargıya taşınmıştır.

“Döner sermaye ek ödemesi aldıkları” gerekçesiyle, işyeri hekimliği yapması engellenen hekimler, ayrıntılı bilgiyi Hukuk Büromuzdan alabilirler.

Tabip Odasının çalışma onayı yönünde ise, bir kez daha tekrarlayalım ki; 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Yasası’nın 5. maddesi yürürlükte olduğu sürece, meslek odasına ait bu yetkinin alt düzenleyici işlemler ile (Yönetmelik, Genelge, web sitesinde açıklama vb) kaldırılması, yok sayılması mümkün değildir.

Bu çerçevede;

- İşyeri hekimlerinin SGK’ya başvurarak 2 güne kadar istirahat ve mahallinde ilaç yazma yetkisi almadan önce, **meslek örgütüne başvurarak çalışma onayı alması gerektiğini,**
- Halen meslek örgütünden çalışma onayı almamış olan hekimlerin, derhal meslek örgütüne başvurması gerektiğini hatırlatır

Aksi halde hem SGK tarafından verilen yetkinin iptali, hem de meslek örgütü tarafından ilgili hekim hakkında işlem yapılmasının söz konusu olabileceğini önemle bilgilerinize sunarız. 20.01.2011

İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu

³ SGK 2008 yılı İstatistik Yılığ, Tablo 3.